

11 Voorgenomen maatregelen

De heer van den Brandeler is na zijn aankoop van de Overtuin vol enthousiasme aan de slag gegaan om deze verwaarloosde tuin weer te herstellen en nieuw leven in te blazen. Zijn drijfveer bij alle werkzaamheden en plannen is zijn eerbied en verwondering voor deze tuin met al haar beplanting, voor haar natuur, die hij in deze tuin van zijn voorouders heeft gekregen en aan zijn kinderen over wil brengen.

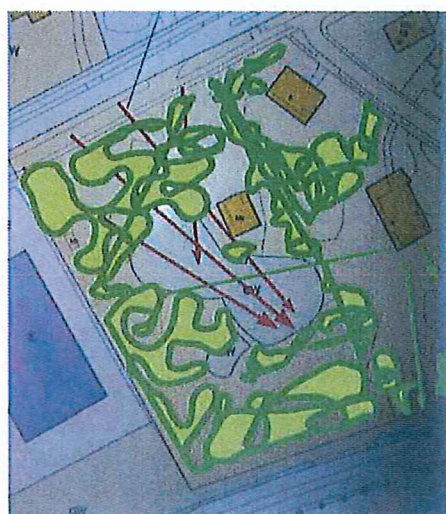
11.1 Visie en Doelstellingen

De heer van Den Brandeler heeft onderstaande visie en doelstellingen geformuleerd.

- Visie: 'beheer en behoud van de historische waarde van de Overtuin en ruimte creëren voor de toekomst om voortbestaan te garanderen'.
- Waarborgen van het voortbestaan van het landgoed Rozenhagen. Het voornaamste doel is om dit stukje historie zo lang mogelijk te bewaren voor volgende generaties.
- Inrichting oude staat, herstel: de inrichting van de tuin met vijver zal zo veel mogelijk in oude staat hersteld moeten worden.
- Ruimte voor nieuwbouw. Plannen voor het bouwen van een nieuw huis aan de noordzijde van het terrein vragen om een creatieve oplossing om oud en nieuw samen te smeden. Het ontwerp van het huis zal hier dan ook op toegespitst zijn.
- Herstel open karakter. Over de jaren is het terrein vol gegroeid, terwijl veel historisch beeldmateriaal een duidelijke inkijk vanaf de Arnhemsestraatweg naar de vijver laat zien.
- Behoud bijzondere bomen. In het terrein zijn vele bijzondere boomsoorten aanwezig, sommige al vanaf het ontstaan van het landgoed. Voor deze bomen zal dan ook een microbeheer moeten worden toegepast.
- Onderhoud en herstel hydrologische situatie. Het sprengwater van de vijver voedt een groot gedeelte van het landgoed Larenstein en zal dan ook op juiste wijze beheerd en behouden moeten worden.
- De kosten van het beheer nu, en in de toekomst, mogen geen exorbitante vorm aannemen. Vooralsnog kan er geen aanspraak gemaakt worden op subsidies en zal alles uit het privévermogen van de heer van den Brandeler betaald moeten worden.⁷²

11.2 Herstel van het zichtveld

Het zichtveld dat er eerst was vanuit villa Claerhout en de Arnhemsestraatweg naar de Overtuin en haar vijver is door de aanplant van onder andere de vele fijnsparren op de helling in 1957 geheel verdwenen.

Afb 140 De rode pijlen geven het zichtveld aan dat hersteld gaat worden, de dichtgegroeide beplanting wordt door licht- en donkergroen aangegeven (Kaart: P.A. van den Brandeler, Zichtlijnen en fotohistorie van 'de Overtuin' en 'Rozenhage', 2013).
Afb 141 Zichtveld (Bron: N.A. ten Cate, Beheerplan "de Overtuin" 2012).

⁷² Visie en Doelstellingen uit: N.A. ten Cate, Beheerplan "de Overtuin", 2012.

Afb 142 De fijnsparren op de helling
(Foto: MW, 20 nov 2009)

Afb 143 De fijnsparren op de helling
(Foto: P. van den Brandeler, 2012)

Tijdens de periode van projectontwikkelaars en hun plannen appartementen en huizen te bouwen op het perceel van de Overtuin, heeft de 'Belangenvereniging Daalhuizen' en 'Stichting Behoud Karakter Velp' zich ingezet om het zicht op de vijver te herstellen. De gemeente Rheden ondersteunt dit initiatief.

Om dit te bereiken zullen de fijnsparren en de Italiaanse populieren gekapt worden. En als het niet voor zichtherstel was, dan was de kap in ieder geval al nodig vanwege het windworpgevaar, zoals Jörn Copijn in zijn wandeling-verslag schreef: "de Italiaanse populieren aan de Straatweg zijn door hun lengte en windvang zeer gevaarlijk en zijn alle[n] te vellen (nr. 11). Wel zijn hier de haagbeuken te behouden Het sparrenbosje (nr. 13) is door zijn lengte te vellen (windworpgevaar)".⁷³ Inmiddels is ook een gedeelte van de sparren dood.⁷⁴ Drie oude eiken zijn al vrijgesteld door de kap van enkele fijnsparren.

Afb 144 Spontaan opgekomen vingerhoedskruid op plek van de reeds gekapte fijnsparren (Foto: P. van den Brandeler, juni 2013)

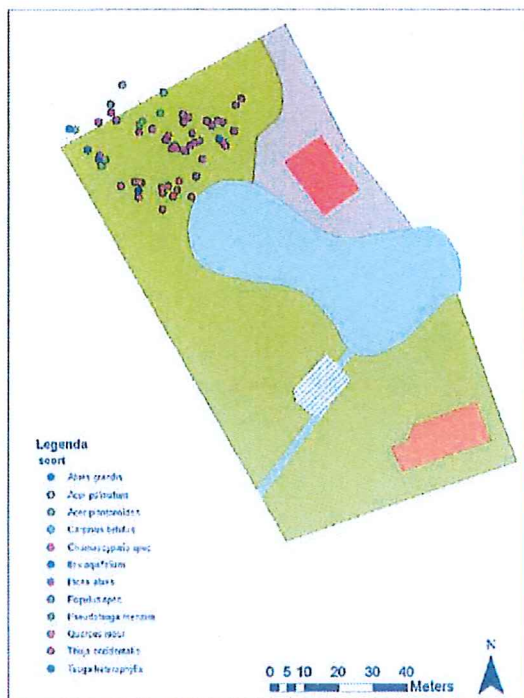
Afb 145 Haagbeuken bij Arnhemsestraatweg (F: P. vd B.)

De heer van den Brandeler was zelf eigenlijk niet van plan zoveel te kappen, aangezien hij zoveel mogelijk 'natuur' wil behouden, maar gezien de wens van gemeente en belangenverenigingen én de slechte staat van de bomen is hij tot de bovenstaande conclusie gekomen. Het hout zal op het terrein zelf hergebruikt worden.

⁷³ J. Copijn

⁷⁴ P.A. van den Brandeler, Zichtlijnen en fotohistorie van 'de Overtuin' en 'Rozenhage', 2013.

De haagbeuken blijven staan vanwege hun cultuurhistorische waarde. Men kan onder de takken doorkijken naar de vijver. Ook tenminste twee eiken, 3 westelijke hemlockspennen, een japanse esdoorn en een hulst zullen blijven staan.⁷⁵

Afb 146 Te kappen bomen (Bron: N.A. ten Cate)

Afb 147 Blijvende bomen (Bron: N.A. ten Cate)

Zichtlijnen Rozenhage

Het zichtveld voor villa Rozenhage richting westen over de vijver blijft gehandhaafd. Er zal hier geen verdichting plaatsvinden. De zichtlijn die er in de eerste helft van de 20^e eeuw over het tennisveld nog was, is door de beplanting rondom de tennisbaan al verdwenen. De eik, linden en de volgende generatie moerascypres zijn inmiddels tot volle wasdom gekomen met voldoende ruimte en blijven in dit kleine arboretum.⁷⁶

11.3 Bouw woning

Het huidige huis bij de vijver (rood op bovenstaande kaarten) is in 1965 gebouwd voor bewoning door één persoon. Omdat deze woning erg klein is, heeft de familie het plan om een nieuwe woning ten noorden van de vijver te bouwen en het bestaande huis voor hun dochter te bestemmen. Dit kleine huis is inmiddels gerenoveerd.

De nieuwe woning zal uit twee lagen bestaan. Beide delen hebben flauw hellende zadeldaken. Eén verdieping is laag bij de vijver gelegen, grotendeels niet hoger dan 4,5 meter en lager dan de helling van 4,9 m hoog. Een dwars daarop liggende verdieping van hooguit 3,5 meter beslaat slechts een zevende van de tuinbreedte, zodat men er voor het grootste deel langs kan kijken. Ook heeft de familie een doorzicht naar de vijver onder het tweede woningdeel gepland. Door de kap van de fijnsparren ontstaat er bouw- en zichtruimte. De zichtlijn vanaf de Arnhemsestraatweg wordt hierdoor hersteld.

De familie wil de nieuwe woning graag op de Arnhemsestraatweg ontsluiten.

⁷⁵ N.A. ten Cate, Beheerplan "de Overtuin", 2012.

⁷⁶ N.A. ten Cate, Beheerplan "de Overtuin", 2012.

op het hoger gelegen dak gaat luchtafzuiging van zonnewarmte onder donkere golfplaten zorgen voor de centrale verwarming en de boiler.

11.4 Andere maatregelen

Hergebruik van materiaal

Al het materiaal dat van de Overtuin afkomstig is, wil de familie op het terrein hergebruiken. Daarnaast streeft men er ook naar om als het kan materialen van elders her te gebruiken en niet nieuw aan te schaffen.

Afb 154 en afb 155 Hergebruik van materiaal (Foto's: P. van den Brandeler)

Toegangsweg

Het recht van overpad vanaf het zuidelijke graspad was de vorige bewoner ontnomen. De familie van den Brandeler heeft inmiddels van de gemeente toestemming gekregen een adres aan de Arnhemsestraatweg te voeren en een toegang te creëren. Deze toegangsweg vanaf de Arnhemsestraatweg is in het voorjaar van 2013 aangelegd. De toerit bestaat uit grasbetonstenen, zodat het gras er doorheen groeit en het geheel meer op een gazon lijkt. Hierdoor zal er geen chemische onkruidverdelging nodig zijn. Nu, een aantal maanden later, is er al een groene gloed te ontwaren. Deze toegangsweg zal ook voor de nieuwe woning dienen.

Afb 156 Toegangsweg (Foto: P. van den Brandeler)

Vijver

Voordat de nieuwe woning gebouwd kan worden, zal eerst de vijver worden uitgebaggerd, deze is inmiddels erg verland. Een grote boom is helaas omgevallen en ligt nu in het noordelijke deel van de vijver. Het zal eerst nodig zijn de bomen op de helling te kappen, voordat bagger- en graafmachines hun werk kunnen doen. De modder met plantenresten zal als grond in de Overtuin worden hergebruikt.

Afb 157 Vijver vanuit het zuidoosten (Foto: MW, 2013)

Afb 158 Vlonder aan oostzijde vijver (Foto: P. vd. Brandeler)

Het hout van de vlonder die aan de oostzijde van de vijver als smal pad is aangelegd, is door verrotting aangetast. De vlonder wordt hernieuwd.

Zwemvijver

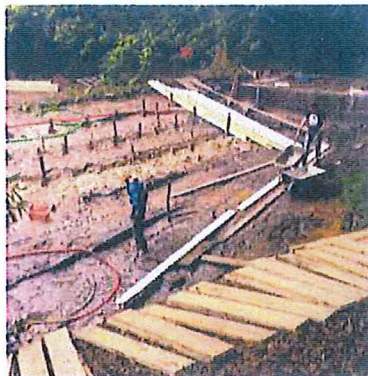
De zwemvijver is afgelopen voorjaar helemaal hersteld. Hij is leeggepompt, de trappen aan de oostzijde zijn weer vernieuwd met palen en planken. De muren aan de drie andere kanten zijn verstevigd, en bij de waterval gerestaureerd. De keien die bij de waterval op de muur gesitueerd waren, zijn weer op hun plek gelegd. Bij dit alles is de oorspronkelijke vorm grotendeels in stand gebleven. De eik die in 1957 bij de zuidostrand is geplant, is inmiddels zo groot geworden dat haar wortelstronk tot in het water groeide. Alleen hier is de muur plaatselijk iets verlegd om de wortels niet te beschadigen.

Voor deze operatie is in totaal 3000 kilo FSC eikenhout gebruikt. Het gehele werk is met de hand uitgevoerd om geen schade te krijgen aan bomen en cascade door machines.

Aan de zuidwestkant van de vijver is een terrasje aangelegd, met stenen die over waren van de tennisbaan.

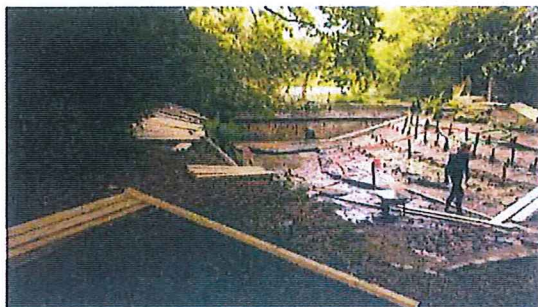
Afb 159

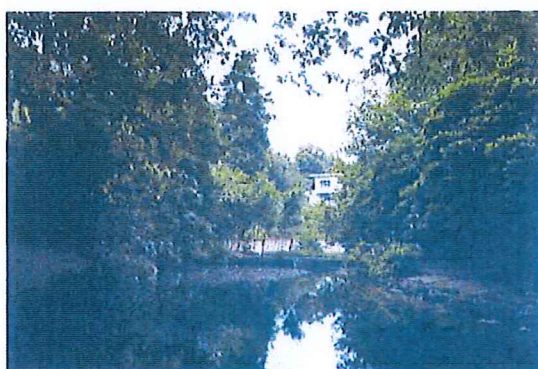
Afb 160

Afb 161 werkzaamheden aan de vijver in het voorjaar van 2013 (Foto's: P. van den Brandeler)

Afb 162 en afb 163 Werkzaamheden aan de vijver in het voorjaar van 2013 (Foto's: P. van den Brandeler)

Afb 164 Zichtlijn over de gerestaureerde zwembijver naar villa Rozenhage (Foto: MW, juli 2013)

Afb 165 Gerestaureerde zwembijver (Foto: P. van den Brandeler, voorjaar 2013)

Afb 166 Zuidoosthoek van de zwembijver, rechts het terras aan de zuidzijde, links daarvan de cascade, de eik uit de tijd van Bulten en helemaal links de onderwater-trappen (Foto: MW, juli 2013)

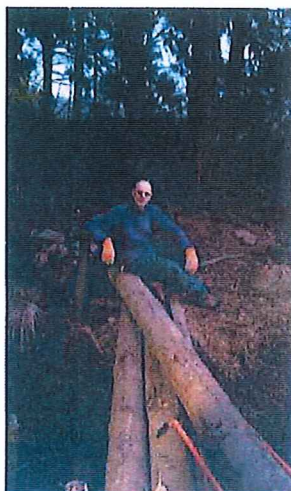
Afb 167 Herstelde muurtjes bij de cascade, keien en rechts de waterval (Foto: MW, juli 2013)

Cascade

Met het werk aan de zwembijver is ook de cascade hersteld.

Brug

Oom Aad kon vroeger met zijn auto over het bruggetje dat ten zuiden van het vijvertje over de beek liep, naar de woning rijden. Door de groei van een boom vlak bij de brug was dit niet meer mogelijk. In het najaar van 2012 is de brug iets verbreed met gebruikmaking van gekapte sparren uit de Overtuin zelf.

Afb 168, 169 en 170 Bouw van de nieuwe brug (Foto's: P. van den Brandeler)

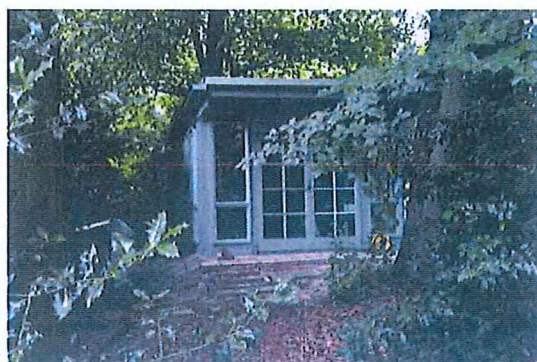
Tuinhuis en hutjes

Het dameskleedhokje, later ook bekend als werkschuur, was helemaal vervallen en is inmiddels gesloopt en vervangen door een prachtige houten werkschuur. De ramen en deuren waren over van een partij die voor een gebouw in Arnhem gemaakt waren. Deze zouden eigenlijk vernietigd worden, maar hebben hier gelukkig een goede bestemming gevonden. Alle bomen zijn bij de bouw van het tuinhuis gespaard en ze omzomen nu het nieuwe gebouwtje aan de vijverrand.

Ook het herenkleedhokje was helaas erg vervallen en is inmiddels weggehaald.

Afb 171 Vervallen en dameskleedhokje/werkschuur (Foto: P. van den Brandeler)

Afb 172 en afb 173 Het nieuwe tuinhuis, de werkschuur, bij de vijver, gemaakt van hergebruikt materiaal (Foto's: MW, 2013)

De carport ziet er niet zo goed meer uit, maar zal opgeknapt worden met prachtige dikke, lange planken van bomen uit de tuin.

Tennisveld

Het tennisveld was zeer verwaarloosd. Er groeiden zelfs bomen op het tennisveld. Deze zijn weggehaald, maar de tennisbaan is niet meer te gebruiken. Hij gaat nu een tweede leven tegemoet als badmintonveld.

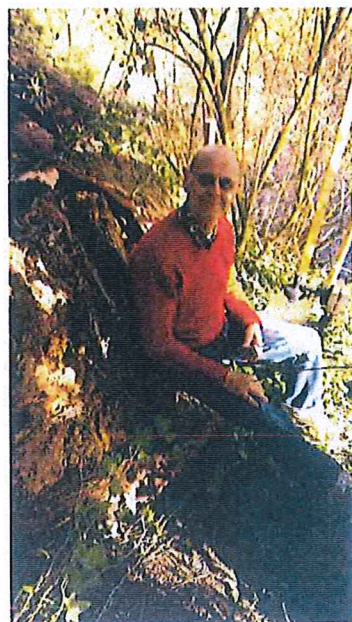
Beplanting

Er is veel achterstallig snoei- en kapwerk te doen na zo'n lange tijd van verwaarlozing. De familie is er al aan begonnen. Helaas is de wilg, die men zo graag wilde sparen zolang als hij het nog uithield, dit voorjaar omgevallen en net langs de vijverrand terecht gekomen. Deze majestueuze oude boom is geplant in 1885, in het eerste jaar van buitenplaats Rozenhagen. Uit respect voor deze boom waar zoveel mensen van hebben kunnen genieten, laat de familie hem liggen.

Hetzelfde respect toont de huidige generatie van den Brandeler's voor de hele Overtuin en alles wat er leeft. Vol energie en enthousiasme zorgen ze voor hun tuin met haar bijzondere bomen en heesters en hopen dat nog lang te mogen doen.

Afb 174 De omgevallen wilg (Foto: P. van den Brandeler)

Afb 175 Haar omvang is op deze foto goed te ervaren
(Foto: P. van den Brandeler)